

**ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2018

Πίνακας Περιεχομένων

Οδηγός Συγγραφής Πτυχιακής Εργασίας	5
Εισαγωγικά	6
Βασικά χαρακτηριστικά	6
Επιλογή του Θέματος	7
Διάρθρωση εργασίας.....	7
Δομή Πτυχιακής Εργασίας	9
Τίτλος	9
Πρόλογος	9
Συντομογραφίες / Βραχυγραφίες.....	9
Εισαγωγή	10
Κυρίως θέμα	10
Επίλογος ή Συμπεράσματα.....	11
Βιβλιογραφία.....	11
Μορφή Πτυχιακής Εργασίας	14
Έκταση	14
Διαστάσεις	14
Μέγεθος Γραμμάτων και Γραμματοσειρά.....	14
Διάστιχο	14
Παράγραφοι	14
Στοίχιση.....	14
Κεφάλαια και Υποκεφάλαια	15
Εξώφυλλο - Βιβλιοδεσία.....	15
Υποσημειώσεις / παραπομπές	15
Πίνακες	19
Σχήματα	19
Εικόνες/ Σχέδια / Φωτογραφίες / Διαγράμματα.....	19
Εξώφυλλο και πρώτες σελίδες της Πτυχιακής Εργασίας	21

Ο παρών Οδηγός στοχεύει στην καθοδήγηση των φοιτητών να εκπονήσουν την πτυχιακή τους εργασία παρουσιάζοντας τον καθιερωμένο τρόπο επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες, στις οποίες ανήκει και η Θεολογική Επιστήμη. Συντάχθηκε από μέλη ΔΕΠ και ΣΕΠ της Θ.Σ.Ε.Κ. σύμφωνα με τους βασικούς κανόνες της ακαδημαϊκής έρευνας.

Η επιστημονική έρευνα είναι ιδιαίτερος τρόπος σκέψης/έκφρασης. Ο ερευνητής/επιστήμονας αξιοποιώντας τα ήδη υπάρχοντα επιστημονικά δεδομένα αναζητεί συνεχώς νέες πληροφορίες με σκοπό τη συνεχή προαγωγή της επιστήμης. Η επιστημονική έρευνα δεν περιορίζεται στη μελέτη των ήδη γνωστών πορισμάτων αυτής, αλλά συμβάλλει προς ανάπτυξη της επιστήμης. Ο επιστήμονας δεν πρέπει απλώς να κατέχει επιστημονική γνώση, αλλά να προάγει πρωτίστως την επιστήμη με την έρευνά του, η οποία πρέπει να μη γίνεται αυθαίρετα, αλλά να στηρίζεται σε μέθοδο. Η μέθοδος της επιστημονικής έρευνας διδάσκεται, είναι καρπός της πείρας των προηγούμενων γενεών και συνεχώς τελειοποιείται.

Η πτυχιακή εργασία είναι αυτοτελής επιστημονική και συστηματική προσέγγιση ενός θέματος και εκπονείται ατομικά. Οι φοιτητές με τη συγγραφή πτυχιακής εργασίας καλούνται να ασχοληθούν με ειδικό θέμα των επιστημονικών τους ενδιαφερόντων, συναφές με τα προσφερόμενα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, να επεκτείνουν, εφαρμόσουν και αξιοποιήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και να καταδείξουν τις ερευνητικές και συνθετικές τους ικανότητες με μεθοδικό και επιστημονικό τρόπο.

Καθ' όλη τη διάρκεια του Δ' έτους Σπουδών οι φοιτητές που θα εκπονήσουν πτυχιακή εργασία θα συνεργάζονται με τον επιβλέποντα της εργασίας τους καθηγητή, ο οποίος με συνέπεια και υπομονή θα τους καθοδηγεί.

¹ Για τη σύνταξη του παρόντος Οδηγού λήφθηκαν υπόψη σχετικοί οδηγοί που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο και Γ. Μεταλληνού, *Εγκύκλιο επιστημονικής έρευνας*, Αθήνα 1987.

Βασικά χαρακτηριστικά

Σε μια επιστημονική εργασία πρέπει να παρουσιάζεται η συνθετική ικανότητα του συγγραφέα της με τη χρησιμοποίηση της ενδεδειγμένης και ισχύουσας επιστημονικής μεθόδου. Μια επιστημονική εργασία που βασίζεται σε μέθοδο, μπορεί να διεκδικήσει και την πρωτοτυπία, διότι διαφορετικά θα είναι μία περίληψη των εργασιών άλλων επιστημόνων.

Ο συγγραφέας, ακολουθώντας την επιστημονική μέθοδο έρευνας, αποτυπώνει τις απόψεις του για το συγκεκριμένο θέμα με το οποίο ασχολείται, αφού μελετήσει προηγουμένως τις πηγές του και την υπάρχουσα, μέχρι την ημέρα συγγραφής της δικής του μελέτης, σχετική βιβλιογραφία. Διαλέγεται με τις ήδη διατυπωμένες απόψεις των άλλων συγγραφέων και καταλήγει τεκμηριωμένα σε μία δική του θεώρηση του θέματός του.

Βασικό στοιχείο της επιστημονικής και ακαδημαϊκής δεοντολογίας είναι να δηλώνει ο συγγραφέας/ερευνητής πάντοτε από πού έχει αντλήσει τις πληροφορίες που αναφέρει στην εργασία του. Να κατοχυρώνει πάντοτε τα γραφόμενά του με υποσημειώσεις, στις οποίες θα αναφέρει την πηγή ή το βοήθημα που χρησιμοποίησε με πλήρη στοιχεία, βάζοντας έναν αριθμητικό εκθέτη στο σημείο του κειμένου που έχει παραθέσει πληροφορίες από την πηγή του ή από άλλο συγγραφέα. Αν δεν γίνει η αναφορά σε ποιον ανήκει τότε υφίσταται το θέμα της λογοκλοπής, αθέμιτη επιστημονική πράξη, η οποία διώκεται και ποινικά από τον νόμο. Επίσης όταν η εργασία δεν είναι τεκμηριωμένη με παραπομπές, παρά την υπόδειξη του επιβλέποντα, τότε η εργασία απορρίπτεται.

Η γλώσσα στην οποία θα γραφεί η εργασία θα πρέπει να διακρίνεται από απλότητα και σαφήνεια, ώστε ο αναγνώστης να αντιλαμβάνεται τα γραφόμενα. Επίσης σε μία επιστημονική εργασία θα πρέπει να αποφεύγονται εξεζητημένες και πομπώδεις εκφράσεις και να διασώζεται ο γλωσσικός μας πλούτος. Να αποφεύγονται οι ασυνταξίες και τα ορθογραφικά λάθη και να υπάρχει λογική ταξινόμηση των ιδεών μας. Κρίνεται απαραίτητο σε μία επιστημονική εργασία να χρησιμοποιούνται δόκιμοι τεχνικοί όροι και να αποφεύγονται οι νεολογισμοί.

Κατά συνέπεια, μια πτυχιακή εργασία, προκειμένου να θεωρηθεί αξιόλογη, θα πρέπει να βασίζεται:

- Στη χρησιμοποίηση της ενδεδειγμένης επιστημονικής μεθόδου.
- Στη χρησιμοποίηση και πολύ καλή μελέτη των πηγών.
- Στην ανεύρεση της σχετικής επί του θέματος βιβλιογραφίας, ελληνικής και ξένης, στη μελέτη και στον διάλογο με αυτήν.
- Στην επί του θέματος της εργασίας τεκμηριωμένης θέσης του συγγραφέα, δείχνοντας με τον τρόπο αυτό τη συνθετική του ικανότητα και δημιουργική σκέψη.
- Στην ολοκληρωμένη επί του θέματος εικόνα.
- Στη χρήση σαφούς, ακριβούς και επιστημονικής ορολογίας

Επιλογή του Θέματος

Ο φοιτητής/τρια από τον ανηρτημένο κατάλογο των θεμάτων που έχει καταρτίσει κάθε μέλος ΔΕΠ/ΣΕΠ, μόνιμο και συνεργαζόμενο, επιλέγει το θέμα με το οποίο επιθυμεί να ασχοληθεί στην πτυχιακή του εργασία, και έρχεται σε επικοινωνία με τον καθ' ύλην αρμόδιο καθηγητή. Ο επιβλέπων και ο υποψήφιος, μετά από συνεργασία, διαμορφώνουν τον τίτλο του τελικού θέματος της πτυχιακής και ο φοιτητής καταθέτει με αίτησή του προς έγκριση στην Ακαδημαϊκή Επιτροπή. Μετά τις υποδείξεις του επιβλέποντος και τη βεβαιότητα του φοιτητή ότι έχει κατανοήσει πλήρως το θέμα που επέλεξε, την ευθύνη για τη σύνταξη της εργασίας έχει πλέον ο φοιτητής. Σημειώνεται ότι κατά την πορεία της σύνταξης της εργασίας ο επιβλέπων, πάντοτε σε συνεργασία με τον φοιτητή, δύναται να προτείνει στην Ακαδημαϊκή Επιτροπή αναπροσαρμογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας ελλείψει επαρκών στοιχείων ή υποκειμενικών δυσκολιών εκ μέρους του φοιτητή προς περάτωση της εργασίας.

Διάρθρωση εργασίας

Κάθε εργασία πρέπει να δομείται ως εξής:

1. Πρόλογος
2. Πίνακας Περιεχομένων
3. Βραχυγραφίες

4. Εισαγωγή
5. Κυρίως θέμα
6. Επίλογος ή Συμπεράσματα
7. Βιβλιογραφία
8. Παράρτημα ή Παραρτήματα
9. Κατάλογος Εικόνων
10. Πίνακες κυριωτέρων όρων και ονομάτων
11. Πίνακες χωρίων

Σε νεώτερες εργασίες αμέσως μετά τον Πίνακα Περιεχομένων παρατίθεται **Περίληψη** του κειμένου, για να μπορεί ο αναγνώστης ευθύς εξ αρχής να διαπιστώσει αν η εργασία ή μέρη αυτής τον ενδιαφέρουν. Στην περίληψη θα πρέπει ο συγγραφέας να αναφέρει συνοπτικά το περιεχόμενο της εργασίας και τη μέθοδο που ακολούθησε χωρίς όμως να υπερβαίνει τις 250 λέξεις. Επίσης αμέσως μετά την Περίληψη αναφέρονται οι **Λέξεις Κλειδιά**, δηλαδή οι βασικοί όροι, οι οποίοι αναπτύσσονται στην εργασία και δεν πρέπει να ξεπερνούν τους πέντε.

Τίτλος

Ο τίτλος θα πρέπει να είναι πλήρως κατανοητός αλλά και ελκυστικός. Αν και από την αρχή της συγγραφής της εργασίας έχουμε ορίσει τον τίτλο αυτής, βάσει του οποίου και θα εργαστούμε, είναι δυνατόν με την ολοκλήρωση της εργασίας και έχοντας πάντοτε ως γνώμονα το περιεχόμενο αυτής, να επιφέρουμε μερικές φορές και τροποποίηση του αρχικού τίτλου. Σε περίπτωση που ο τίτλος είναι πολύ γενικός και το περιεχόμενο ανταποκρίνεται σε μέρος αυτού, είναι απαραίτητος ο υπότιτλος.

Πρόλογος

Ο Πρόλογος τίθεται στην αρχή κάθε εργασίας και έχει περισσότερο προσωπικό χαρακτήρα. Σε αυτόν γράφουμε χωρίς πολυλογίες κάθε τι που θα βοηθήσει τον αναγνώστη να καταλάβει το περιεχόμενο της εργασίας και το σκεπτικό επιλογής του θέματος. Ο Πρόλογος, αν και βρίσκεται στην αρχή της εργασίας, συνήθως γράφεται στο τέλος της σύνταξης της εργασίας, τότε που είναι πλήρως κατανοητό το περιεχόμενο αυτής, και διαφέρει από την Εισαγωγή, διότι στην ουσία δεν ανήκει οργανικά στη μελέτη. Η έκταση του Προλόγου δεν θα πρέπει να ξεπερνά τη μία σελίδα. Κατά τη διάρκεια όμως της συγγραφής της εργασίας μπορούμε να γράφουμε κάπου χωριστά ορισμένες σκέψεις μας, τις οποίες θα μπορούσαμε ίσως να χρησιμοποιήσουμε στον Πρόλογο της εργασίας.

Συνομογραφίες / Βραχυγραφίες

Στο μέρος αυτό παρατίθενται με αλφαβητική σειρά τα περιοδικά, οι επιστημονικές σειρές και ακολούθως σε διακριτό αλλά συνεχόμενο κατάλογο οι συνομογραφίες αυτοτελών μελετών, μονογραφιών, άρθρων κ.λ.π.

Παράδειγμα

Πίνακας Συνομογραφιών

DOP = *Dumbarton Oaks Papers*

PG = *Patrologia Cursus Completus, Series Graeca*

AB = *Analecta Bollandiana*

ABME = *Αρχείο Βυζαντινών Μνημείων Ελλάδος*

Εισαγωγή

Στην Εισαγωγή τίθεται σε συντομία το πρόβλημα ερευνούμε, δικαιολογούμε τον λόγο που μας οδήγησε στη μελέτη του προβλήματος και ανακοινώνουμε και τη μέθοδο που θα ακολουθήσουμε για τη συγγραφή της εργασίας μας. Ακολούθως, παρουσιάζεται η ιστορία της έρευνας του θέματος με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία, ελληνική και ξένη. Με την ιστορική ανασκόπηση του προβλήματος δίδεται συνοπτική εικόνα της εξέλιξης της επιστημονικής έρευνας, επισημαίνονται τα υπάρχοντα κενά, όπου και αν υπάρχουν, και προσδιορίζονται τα τυχόν νέα σημεία με τα οποία θα ασχοληθούμε στην εργασία μας. Η Εισαγωγή δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 5-7 σελίδες.

Κυρίως θέμα

Βασική προϋπόθεση σωστής συγγραφής είναι να έχουμε κατανοήσει πλήρως και συνειδητοποιήσει τα προβλήματα του θέματος με το οποίο καταπιανόμαστε. Έχοντας ήδη ασχοληθεί στην Εισαγωγή με την ιστορική εξέλιξη της έρευνας επί του θέματος και εντοπίσει τα προβλήματα και τα τυχόν υπάρχοντα κενά που έχουν παρουσιασθεί στην έρευνα, έχουμε ήδη προσδιορίσει τα νέα στοιχεία με τα οποία θα ασχοληθούμε. Στο κύριο σώμα της συγγραφής γίνεται η ανάπτυξη του θέματος από το υλικό που έχουμε ήδη συλλέξει και ομαδοποιήσει. Ο συγγραφέας πρέπει να δαμάσει το υλικό του και με βάση τη λογική και την κριτική ικανότητα να διαλέγεται με αυτό. Να θέτει ερωτήματα και να αναζητεί μέσα από το υλικό του τις απαντήσεις. Να ταξινομεί τις σκέψεις του έχοντας ως γνώμονα τη λογική και να τις καταθέτει γραπτώς.

Κατά τη συγγραφή ακολουθούμε τον πιο εύκολο και βατό δρόμο. Αρχίζουμε, με την καθοδήγηση πάντοτε του επιβλέποντα, τη συγγραφή από το κεφάλαιο εκείνο που κατά την γνώμη μας είναι ευκολότερο, ώστε να ενδιατρίψουμε περισσότερο στο θέμα μας και να ωριμάσει περισσότερο η σκέψη μας σε αυτό. Στη συνέχεια όμως ακολουθούμε τη δομή του θέματος, γιατί διαφορετικά θα χάσουμε τη λογική αλληλουχία και τα γραπτά μας θα

είναι «κέραμοι και λίθοι άτάκτως έρριμμένοι». Οι παρουσιαζόμενες δυσκολίες απαιτούν περισσότερη μελέτη, ωριμότητα, κριτική σκέψη, υπομονή αλλά και αναζήτηση ενίοτε βοήθειας από κατάλληλα πρόσωπα προς αντιμετώπιση αυτών.

Επίλογος ή Συμπεράσματα

Ενταύθα αναφέρονται τα κύρια σημεία της έρευνάς μας, δηλαδή τα βασικά στάδια της εργασίας μας και προσδιορίζονται τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει.

Βιβλιογραφία

Βασική και πρωταρχική φροντίδα του φοιτητή/ερευνητή, μετά την επιλογή του θέματός του, είναι να ασχοληθεί με τη σχετική βιβλιογραφία. Η βιβλιογραφία, δηλαδή οι μελέτες που αναφέρονται στο επιλεγμένο θέμα, αποτελεί το βασικό εργαλείο για οποιαδήποτε έρευνα. Όσο πλουσιότερη είναι η βιβλιογραφία που χρησιμοποιεί κάποιος, τόσο πιο εμπειριστατωμένη γνώση αποκτά για το θέμα που ερευνά. Η βιβλιογραφία διακρίνεται σε

Πηγές και Βοηθήματα.

Πηγές: Είναι το γνωστικό πεδίο από το οποίο ο ερευνητής/συγγραφέας αντλεί το υλικό της έρευνάς του. Η αναζήτηση των πηγών απαιτεί κόπο και μόχθο πολύ. Ο επιστήμονας δεν επινοεί τις πληροφορίες που ερευνά, αλλά τις αναζητεί στις Πηγές του, στο πηγαίο υλικό, το οποίο πρέπει να είναι αυστηρά ακριβές και όχι αυθαίρετο. Μόνον όταν το πηγαίο υλικό είναι αξιόπιστο, τότε και η εργασία που στηρίζεται σε αυτό έχει ερευνητική και επιστημονική αξία. Οι Πηγές διακρίνονται: σε άμεσες, δηλαδή σε αυτές που συνδέονται ad hoc με το θέμα, και σε έμμεσες, οι οποίες είναι συνήθως μεταγενέστερες μαρτυρίες για το θέμα. Αν η πηγή μας είναι κείμενο, τότε χρησιμοποιούμε την καλύτερη κριτική έκδοση, δηλαδή το πλέον αξιόπιστο κείμενο από πλευράς επιστημονικής. Επίσης σε περίπτωση που υπάρχουν και άλλες έντυπες κριτικές εκδόσεις ή χειρόγραφα, που παρουσιάζουν κάποια απόκλιση από το χρησιμοποιούμενο κείμενο, θα πρέπει να αξιοποιηθούν και αυτές και να αιτιολογηθεί γιατί προκρίθηκε αυτό ή το άλλο κείμενο.

Βοηθήματα: Κάθε μελέτη που σχετίζεται και αναφέρεται στο υπό εξέταση θέμα μας χαρακτηρίζεται ως Βοήθημα. Προς εξεύρεση της σχετικής με το επιλεγμένο θέμα βιβλιογραφίας ο άπειρος ερευνητής αρχίζει την έρευνά του με ένα άρθρο από έγκυρη

Εγκυκλοπαίδεια ή επιστημονικό Λεξικό. Αφού το μελετήσει θα ανατρέξει στη βιβλιογραφία στην οποία τον παραπέμπει. Η βιβλιογραφία αυτή μπορεί να αναφέρεται σε παλαιά και σύγχρονα βιβλία/άρθρα, από τα οποία ο φοιτητής θα επιλέξει νεότερη βιβλιογραφία κ.ο.κ. Ο φοιτητής αφού έχει πλέον συγκεντρώσει τη σχετική με το θέμα του βιβλιογραφία, η οποία, όσον αφορά τα Βοηθήματα, θα πρέπει να είναι και σύγχρονη, θα αρχίσει τη μελέτη αυτής, ξεκινώντας πάντοτε από την πολύ καλή μελέτη της πηγής του, την οποία και θα αποδελτιώσει.

Στη συνέχεια, αφού θα έχει καλή γνώση της πηγής του, θα ασχοληθεί με τη μελέτη της λοιπής βιβλιογραφίας, προκειμένου να διαπιστώσει σε ποιο σημείο έχει φθάσει η έρευνα, και να την **αποδελτιώσει**. Αν κατά τη γνώμη του υπάρχουν πτυχές που δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς στη βιβλιογραφία, θα στρέψει το ενδιαφέρον του σε αυτά τα σημεία, προσφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο με τη δική του εργασία ένα λιθαράκι στην έρευνα/επιστήμη. Έτσι και η εργασία του θα δύναται να χαρακτηριστεί ότι παρουσιάζει σχετική πρωτοτυπία.

Αποδελτίωση² είναι η καταγραφή των πληροφοριών που αντλούμε από τις πηγές μας και τα βοηθήματα. Βασική προϋπόθεση της αποδελτίωσης είναι η πλήρης κατανόηση του προσφερομένου υλικού. Κυρίως αυτό αφορά στα κείμενα στην αρχαία ελληνική, λατινική και εβραϊκή, γι' αυτό και απαιτείται η χρήση Λεξικών, προκειμένου να αποφύγουμε την παρανόηση των κειμένων. Η αποδελτίωση θα πρέπει να γίνεται χωριστά σε κάθε βιβλίο ή κείμενο, αλλά θα πρέπει να αναφέρονται πάνω στην κάρτα αποδελτίωσης τα πλήρη στοιχεία των βιβλίων αυτών. Κατά την αποδελτίωση του υλικού οι πληροφορίες των πηγών θα γράφονται όπως είναι, χωρίς καμία αλλαγή. Προς αποφυγή λαθών καλό θα είναι τα αποσπάσματα αυτά να τα θέτουμε εντός εισαγωγικών. Αν κατά την αποδελτίωση αυτών των χωρίων θέλουμε να εκφράσουμε δικές μας σκέψεις ή να προτείνουμε διάφορες διορθώσεις, αν πρόκειται για κείμενα, καλό θα είναι, για να μην τις ξεχνάμε, να τις γράφουμε, αλλά να δηλώνουμε δίπλα ότι είναι δικές μας παρατηρήσεις. Κατά τον ίδιο

² Η αποδελτίωση θα πρέπει να γίνει σε καρτέλες ομοιόμορφες, οι οποίες κυκλοφορούν στο εμπόριο ή να φτιάξει κάποιος μόνος του καρτέλες από χαρτί, και πάλι όμως ομοιόμορφες, προκειμένου να είναι εύχρηστες και να μπορούν να καταταγούν σε ομάδες, ανάλογα με τις παρεχόμενες πληροφορίες.

τρόπο αποδελτιώνουμε και τα βοηθήματα. Επειδή όμως το υλικό των βοηθημάτων είναι εκτενές, θα πρέπει στα δελτία μας να κρατάμε περιληπτικές σημειώσεις και να παραπέμπουμε στην ακριβή σελίδα ή σελίδες των βιβλίων/άρθρων. Τις πληροφορίες που έχουμε συλλέξει θα τις κατατάξουμε κατά κατηγορίες, και αμέσως θα έχουμε μια πρόχειρη κατάταξη/διάρθρωση του υλικού μας. Τις κατηγοριοποιημένες πληροφορίες θα χωρίσουμε σε ομοειδείς και θα προβούμε σε μικρότερη διαίρεση του υλικού μας, σχηματίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα κεφάλαια και τις παραγράφους της εργασίας μας.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας προσφέρει πλέον και εναλλακτικούς τρόπους αποδελτίωσης των πηγών με τη βοήθεια ηλεκτρονικών μέσων. Για παράδειγμα, αντί για τη χρήση καρτών ή δελτίων αποδελτίωσης μπορεί κανείς να κρατήσει τις απαραίτητες σημειώσεις σε ένα αρχείο κειμενογράφου ή σε μια βάση δεδομένων με κατηγορίες. Επίσης, είναι εφικτό να κρατήσει κανείς σημειώσεις σε ψηφιακά αρχεία των πηγών του είτε με την εισαγωγή post it είτε με ηλεκτρονικές σημειώσεις στο περιθώριο.

Έκταση

Η πτυχιακή εργασία θα εκτείνεται σε εύρος 30-40 σελίδων (εξαιρουμένων των παραρτημάτων και της βιβλιογραφίας) και θα παραδίδεται στον επιβλέποντα, τον δεύτερο εξεταστή και στη Γραμματεία του Κλάδου σε έντυπη και ψηφιακή μορφή.

Διαστάσεις

Η δακτυλογράφηση θα πρέπει να γίνει σε πλαίσιο 16x24.7cm με τα ακόλουθα περιθώρια: άνω 2.5cm, κάτω 2.5cm, αριστερό 2.5cm και δεξιό 2.5cm.

Μέγεθος Γραμμάτων και Γραμματοσειρά

Το μέγεθος των χαρακτήρων του κειμένου θα πρέπει να είναι 12pt, η γραμματοσειρά Times New Roman ή Arial Greek

Διάστιχο

Διάστιχο κυρίως κειμένου: 1.5. Διάστημα υποσημειώσεων: 1

Παράγραφοι

Οι παράγραφοι θα πρέπει να αρχίζουν με εσοχή 0.5cm.

Στοιχισή

Το κείμενο πρέπει να είναι στοιχισμένο πλήρως (αριστερή και δεξιά στοιχισή).

³ Οι τεχνικές οδηγίες προέρχονται από την Περιγραφή του Μαθήματος ΘΕΟ. 401, 402 Πτυχιακή και από τους όρους δημοσιεύσεων της Θ.Σ.Ε.Κ.

Κεφάλαια και Υποκεφάλαια

Κάθε κεφάλαιο θα πρέπει να αρχίζει από νέα μονή σελίδα. Οι τίτλοι των κεφαλαίων θα πρέπει να αριθμούνται, να στοιχίζονται αριστερά και να γράφονται με κεφαλαία έντονα γράμματα μεγέθους 14pt. Οι τίτλοι των υποκεφαλαίων θα πρέπει ομοίως να αριθμούνται και να στοιχίζονται αριστερά, και να διαχωρίζονται με δύο κενές γραμμές από το κείμενο που προηγείται και μία από το κείμενο που έπεται. Γράφονται με πεζά έντονα γράμματα μεγέθους 12pt.

Εξώφυλλο - Βιβλιοδεσία

Κάθε πτυχιακή εργασία υποβάλλεται βιβλιοδετημένη σε τεύχος διαστάσεων A4 (21x29.7cm), εκτός εάν η ιδιαιτερότητα του θέματος δεν το επιτρέπει. Το εξώφυλλο πρέπει να είναι από χαρτόνι και το μέγεθος της γραμματοσειράς 18pt. Προτείνεται η βιβλιοδέτηση να γίνεται με θερμοκόλληση ή spiral.

Υποσημειώσεις / παραπομπές

Κατά τη συγγραφή της πτυχιακής τους εργασίας φοιτητές πρέπει να ακολουθούν τους Όρους και τις Γενικές Οδηγίες που χρησιμοποιεί η Θ.Σ.Ε.Κ. για την έκδοση των Πρακτικών των Συνεδρίων της και των Συλλογικών Τόμων. Οι παραπομπές/υποσημειώσεις θα είναι **υποσελίδιες** και θα αριθμούνται με εκθέτη εντός του κειμένου. Για το σύστημα των υποσημειώσεων ακολουθείται σε γενικές γραμμές το **Oxford Referencing System**.⁴ Ενδεικτικά για τις πιο συχνές περιπτώσεις παραπομπών εντός του κειμένου θα ισχύουν τα ακόλουθα:

Για μονογραφίες και αυτοτελείς μελέτες: Θα αναφέρεται το αρχικό του ονόματος και το επώνυμο του συγγραφέα με μικρά γράμματα στην ονομαστική για τα ελληνικά ονόματα (π.χ. Α. Παπαδόπουλος αντί Α. Παπαδοπούλου ή Β. Στεφανίδης αντί Β. Στεφανίδου), και

⁴ Για αναλυτική παράθεση παραδειγμάτων υποσημειώσεων βλ.: (http://guides.library.uwa.edu.au/ld.php?content_id=14872881)

ο τίτλος θα γράφεται με πλάγια γράμματα. Στη συνέχεια θα σημειώνονται εκδότης, τόπος και χρόνος έκδοσης

Παραδείγματα

I. Βολανάκης, *Τα παλαιοχριστιανικά βαπτιστήρια της Ελλάδος*, (Βιβλιοθήκη της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας αρ. 84), Αθήναι 1976.

B. Στεφανίδης, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, Αθήναι 1948.

D. Pallas, *Les monuments Paléochrétiens de Grèce découverts de 1959 à 1973* (Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana V), Città del Vaticano 1977.

T. Judt, *Postwar History of Europe since 1945*, Penguin Press, London 2005, σ. 248.

Για άρθρα σε συλλογικούς τόμους, περιοδικά, εφημερίδες και για λήμματα εγκυκλοπαιδειών: Αρχικό ονόματος και επώνυμο συγγραφέα στην ονομαστική, τίτλος άρθρου με όρθια γράμματα εντός εισαγωγικών, τίτλος περιοδικού, συλλογικού τόμου, εφημερίδας, εγκυκλοπαίδειας κ.τ.λ. με πλάγια γράμματα, τόπος και χρόνος έκδοσης. Στις περιπτώσεις τίτλων εργασιών που πρέπει να μπου σε εισαγωγικά, για τα ελληνικά τα εισαγωγικά δηλώνονται με « ...», ενώ για τα ξενόγλωσσα με “.....”. Ο τόπος έκδοσης καταγράφεται πάντα στην γλώσσα της μελέτης.

Παραδείγματα

E. Χρυσός, «Το Βυζαντινό πρόσωπο της Κύπρου», I. Θεοχαρίδης (επιμ.), *Κύπρος το πολιτιστικό της πρόσωπο δια μέσου των αιώνων, Πρακτικά Συνεδρίου, Λευκωσία 19-21 Απριλίου 2001*, Κέντρον Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2003, σ. 142-150.

N.B. Teteriatnikov, “Burial places in Cappadocian churches”, *GOTR* 29 (1984), σ. 141-157.

X. Μπούρας, «Βυζαντινή αρχιτεκτονική», K. Λιόντης (επιμ.), εφημ. *Η Καθημερινή, 7 Ημέρες* [ένθετο], *Κύπρος Μεσαιωνική*, 16 Σεπτεμβρίου 2001, σ. 17-20.

Δ. Χρήστου, «Χοιροκοιτία αρχαιολογικός χώρος», *Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια*, Λευκωσία 2012², τ. 19, σ. 348-354.

X. Χατζηχριστοδούλου, «Η περιοχή του Αγίου Κόνωνος στον Ακάμα», εφημ. *Ο Φιλελεύθερος*, 27 Ιουλίου 2014, σ. 17.

Η πρώτη αναφορά σε υποσημείωση εκάστου έργου καταχωρείται με όλα τα σχετικά στοιχεία.

Παραδείγματα

A. Παπαγεωργίου, *Η Χριστιανική Τέχνη στο κατεχόμενο από τον τουρκικό στρατό τμήμα της Κύπρου*, Έκδοση Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, Λευκωσία 2010.

B. Νεράτζη-Βαρμάζη, *Σύνταγμα Πηγών Κυπριακής Ιστορίας, 4^{ος}-15^{ος} αιώνας*, (Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, Πηγές και Μελέτες της Ιστορίας της Κύπρου, 23), Λευκωσία 1996.

Αν στη συνέχεια έχουμε επανάληψη του ίδιου συγγραφέα και του ίδιου έργου του σε ακολουθούμενη παραπομπή, γράφουμε μόνο το ονοματεπώνυμο και σε συντομογραφία τον τίτλο με την ένδειξη **ό.π.** δηλαδή, **όπως παραπάνω**.

Παραδείγματα

A. Παπαγεωργίου, *Η Χριστιανική Τέχνη*, *ό.π.*, σ. 50.

B. Νεράτζη-Βαρμάζη, *Σύνταγμα*, σ. 70.

Σε περιπτώσεις πολλαπλών επαναλήψεων της ίδιας παραπομπής και στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλη παραπομπή με τον ίδιο συγγραφέα, ώστε να προκαλείται σύγχυση, μπορούμε απλώς να αναφέρουμε το επίθετο και τον αριθμό σελίδων παραλείποντας τα υπόλοιπα στοιχεία.

Παραδείγματα

A. Παπαγεωργίου, σ. 55

B. Νεράτζη-Βαρμάζη, σ. 89.

Εάν και η αμέσως επόμενη παραπομπή αναφέρεται στο ίδιο βιβλίο, αλλά σε άλλη σελίδα τότε γράφουμε: Στο ίδιο, σ. 110.

Ο αρχικός πλήρης τίτλος μονογραφίας, άρθρου ή άλλου είδους μελέτης, με όλα τα στοιχεία θα πρέπει να αναφερθεί και στη **Γενική Βιβλιογραφία** στο τέλος του κειμένου με πρώτο αυτή τη φορά το επίθετο του συγγραφέα, αλφαβητικά. Αν δεν είναι γνωστός ο τόπος της έκδοσης, αναγράφουμε: *χ. τ.* (δηλαδή, χωρίς τόπο). Αν δεν είναι γνωστή η χρονολογία, αναγράφουμε: *χ. χ.* (δηλαδή, χωρίς χρονολογία).

Παραδείγματα

Μαμαλούκος, Σ., «Ο ναός της Παναγίας στη Γέννα της Ανατολικής Θράκης», *Περί Θράκης* 4 (2004), σ. 69-92, 73-75.

Παπαγεωργίου, Α., *Η Χριστιανική Τέχνη στο κατεχόμενο από τον τουρκικό στρατό τμήμα της Κύπρου*, Έκδοση Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, Λευκωσία 2010.

Στην περίπτωση έργου που έγινε **φωτοτυπική/αναστατική έκδοση ή μετάφρασή** του, γράφεται σε παρένθεση η χρονολογία και ο τίτλος της πρώτης έκδοσης

Παραδείγματα

Cobham, C. D., *Excerpta Cypria, Materials for a History of Cyprus*, New York 1986 (Φωτομηχανική ανατύπωση Α΄ έκδοσης Cambridge 1908, Kraus Reprint).

Enlart, C., *Gothic Art and the Renaissance in Cyprus*, D. Hunt μτφρ. & επιμ., London 1987 (Α΄ έκδοση: *L'art gothique et la Renaissance en Chypre*, 2 τόμοι, Paris 1899).

Αν υπάρχουν περισσότερες της μιας εκδόσεις γράφουμε σε εκθέτη (στο τέλος της χρονολογίας έκδοσης που χρησιμοποιούμε στην πρώτη παραπομπή μας και στη Γενική Βιβλιογραφία) τον αύξοντα αριθμό των προηγούμενων εκδόσεων.

Παράδειγμα

Delvoye, Ch., *Βυζαντινή Τέχνη* (επιμ. Δημ. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, μτφρ. Μ.Β. Παπαδάκη), Εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2014³.

Στη Γενική Βιβλιογραφία τα **άρθρα σε συλλογικούς τόμους, περιοδικά και εφημερίδες, όπως επίσης και τα λήμματα εγκυκλοπαιδειών** αναφέρονται με πλήρη στοιχεία συμπεριλαμβανομένων και των σελίδων.

Παράδειγμα

Halkin, F., “Les actes apocryphes de saint Héraclide de Chypre disciple de l’apôtre Barnabé”, *Analecta Bollandiana* 82 (1964), σ. 133-169.

Στα περιοδικά ο τόπος έκδοσης παραλείπεται, ενώ αναφέρεται απαραίτητα η αρίθμηση του τόμου/τεύχους και η χρονολογία κυκλοφορίας του.

Παραδείγματα

Megaw, A.H.S., "Byzantine Architecture and Decoration in Cyprus: Metropolitan or Provincial?", *DOP* 28 (1974), σ. 57-88.

Βασιλάκη, Α., «Εικονομαχικές εκκλησίες στη Νάξο», *ΔΧΑΕ*, περ. Δ', 3, (1962-3), σ. 49-74.

Πίνακες

Οι πίνακες θα πρέπει να παρατίθενται όσο το δυνατόν πλησιέστερα προς την πρώτη αναφορά τους στο κείμενο και να διαχωρίζονται από αυτό με μία κενή γραμμή. Η αναφορά να ξεκινά με τη λέξη «Πίνακας» στο κέντρο του πλαισίου του πίνακα και να ακολουθείται από τον αριθμό και τον τίτλο του πίνακα. Η αρίθμηση των πινάκων θα πρέπει να γίνεται κατά κεφάλαιο. Αν ένας πίνακας ξεπερνά σε μήκος τη μία σελίδα, οι τίτλοι των στηλών να επαναλαμβάνονται στην αρχή της επόμενης σελίδας.

Σχήματα

Όλα τα σχήματα θα πρέπει να περιέχονται στο πλαίσιο των 16x24.7cm, να τοποθετούνται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην πρώτη αναφορά τους στο κείμενο και να διαχωρίζονται από αυτό με μία κενή γραμμή. Οι υπότιτλοι θα πρέπει να στοιχίζονται πλήρως στο μέσο της σελίδας και να αρχίζουν με τη λέξη «Σχήμα» και τον αντίστοιχο αριθμό. Η αρίθμηση των σχημάτων θα πρέπει να γίνεται κατά κεφάλαιο. Η σχεδίαση των σχημάτων, των διαγραμμάτων και των χαρτών προτείνεται να γίνεται με τη βοήθεια κατάλληλου λογισμικού.

Εικόνες/ Σχέδια / Φωτογραφίες / Διαγράμματα

Αν υπάρχουν εικόνες / φωτογραφίες / σχέδια / διαγράμματα, μπορούν να ενσωματωθούν μέσα στο κείμενο ή στο τέλος σε ξεχωριστό κατάλογο ανάλογα με την απόφαση της Θ.Σ.Ε.Κ. Οι εικόνες / φωτογραφίες / σχέδια / διαγράμματα αριθμούνται εντός του κειμένου με παρένθεση στο σημείο που θέλει ο συγγραφέας να παρεμβληθεί η εικόνα, σχέδιο κ.τ.λ.

(π.χ. Εικ. 1), ανεξαρτήτως αν θα είναι οι εικόνες εντός ή εκτός κειμένου, ενσωματώνοντας κάτω από κάθε εικόνα σχετική λεζάντα. Τα στοιχεία στις λεζάντες που θα συνοδεύουν τις φωτογραφίες είτε εντός κειμένου είτε σε ξεχωριστό κατάλογο στο τέλος θα πρέπει να αρχίζουν από τα γενικότερα στα λεπτομερέστερα.

Παραδείγματα

Εικ. 1. Αμμόχωστος, Λυθράγκωμη: νοτιοανατολική άποψη του ναού της Παναγίας Κανακαριάς, Αρχείο Τμήματος Αρχαιοτήτων.

Εικ. 2. Πάφος, Γεροσκήπου: ναός Αγίας Παρασκευής, λεπτομέρεια τοιχογραφίας ανατολικού τρούλλου με το διάλιθο σταυρό, Αρχείο Α. Μιχαήλ.

Εικ. 3. Πολιτικό: μονή Αγίου Ηρακλειδίου, τοιχογραφία αταύτιστου αποστόλου, 8^{ος} αι. Ευγενής παραχώρηση Βυζαντινού Μουσείου Πολιτιστικού Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακάριου Γ'.

Ο συγγραφέας διασφαλίζει ότι έχουν εξασφαλιστεί τα πνευματικά δικαιώματα των χρησιμοποιούμενων εικόνων / σχεδίων κ.τ.λ. με βιβλιογραφική αναφορά, αν υπάρχει, καθώς και με αναφορά σε ποιον ανήκουν τα πνευματικά δικαιώματα (π.χ. Αρχείο Τμήματος Αρχαιοτήτων ή Αρχείο Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπεζίης Κύπρου ή Αρχείο Α. Χριστοφόρου). Εννοείται ότι ο συγγραφέας έχει την πλήρη ευθύνη για εξασφάλιση και κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων των εικόνων / σχεδίων κ.τ.λ. που προτίθεται να δημοσιεύσει. Η απόφαση για έγχρωμη ή μαυρόασπρη έκδοση των φωτογραφιών των κειμένων ανήκει αποκλειστικά στην Θ.Σ.Ε.Κ.

⁵ Για τη σύνταξη του παρόντος Οδηγού λήφθηκαν υπόψη σχετικοί οδηγοί που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο και Γ. Μεταλληνού, *Εγκόλπιο επιστημονικής έρευνας*, Αθήνα 1987.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ (από χαρτόνι διαστάσεων Α4)

**ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ ΦΟΙΤΗΤΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

**Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΔΙΚΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ,
Δρ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2018

Σελίδα 2 (μονή)

Στο κάτω μέρος θα πρέπει να αναγραφεί το εξής:

Οι απόψεις του συγγραφέα δεν δεσμεύουν και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τη
Θ.Σ.Ε.Κ.

Ή

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από τη Θ.Σ.Ε.Κ. δεν δηλώνει απαραίτητα την
αποδοχή των γνωμών του συγγραφέα.

Σελίδα 3

Επανάληψη του εξωφύλλου

Σελίδα 4 μονή λευκή

Σελίδα 5

Αφιέρωση (όχι απαραίτητα)

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΥΠΡΟΥ

ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΣΗΝ ΚΥΡΙΕ ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΟΝ κ ΣΩΣΟΝ

